

HISTORIA DE MURLA

Severino Giner Guerri, sch.p.

466 pàg., 27 x 21 cm

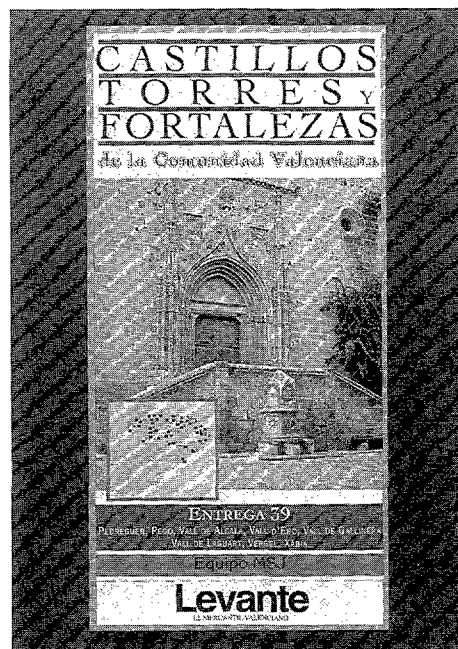
Alacant: Institut de Cultura Juan Gil-Albert, 1995

Murla és un poble tan menut que en 700 anys d'història mai no ha produït cap personatge *que figure en los fastos de la historia nacional*. Això és tan cert com que l'interés que pot despertar la història de Murla té poc a veure amb la seua grandària. En els últims temps, la polèmica a propòsit del valor de l'anomenada història local ha rendit dividendes científics molt curts, i tal volta ha arribat l'hora de aparcar-la i admetre, sense cap reserva, que els estudis locals i regionals són els materials indispensables de qualsevol síntesi històrica, i

que moltes febleses de la nostra historiografia tenen les seues arrels en la fretura de treballs d'aquesta mena. Això no suposa desconèixer l'existència, fins i tot la desmesurada proliferació del localisme com a degradació del discurs històric; però, hem d'admetre que aital fenomen respon més a la disposició de l'historiador que no pas a l'escala geogràfica en què es mou la seua obra. Severino Giner és conscient d'això, i en l'opció entre criticisme metodològic i sentimentalisme colorista s'ha resolt pel primer. Li hem d'estar agraïts, perquè la seua decisió ha fet d'aquesta història de Murla una peça important, imprescindible des d'ara per a la història medieval i moderna de la Marina Alta, i per extensió del País Valencià. El seu principal actiu és, sense cap dubte, una acurada, laboriosa i molt meritòria tasca de recopilació documental als grans arxius valencians i espanyols, damunt la qual es recolzen els dos majors assoliments de l'autor. D'una banda, la reconstrucció dels llinatges que tingueren la titularitat de Murla, les successives transferències d'aquesta, les relacions no sempre cordials amb altres senyors veïns, les circumstàncies que envoltaren la seua inclusió en formacions senyoriales més amples, com ara la castellania de Pop, el comtat d'Oliva i el ducat de Gandia. D'altra banda, la descripció de la vila, dels seus monuments, de les activitats dels seus habitants i, de manera especial, de les tumultuoses relacions entre musulmans i cristians al llarg dels segles

XIII al XVII. Els temps posteriors fins a la desaparició de la baronia reben un tractament més sumari, tal volta conseqüència del mateix retallament que, per raons editorials, ha patit la part dedicada a l'època contemporània. Formalment, aquesta obra de dimensions quasi monumentals es ressent d'una proximitat enciclopèdica, que naix de la decidida voluntat de l'autor de què res no escape a la seua atenció. Sovint, dades i esdeveniments s'acumulen sense una neta gradació jeràrquica de la seua importància, que permeta relacionar-los entre si per a compondre un discurs de pretensions més explicatives que descriptives. La qual cosa es veu agreujada per altra dificultat de la qual l'autor és conscient, com ho demostra la nota afegida al pròleg en el moment de l'edició. En els últims anys, la historiografia valenciana s'ha vist enriquida per aportacions i debats que han tragirat qüestions tan centrals com les relatives a les estructures del poblament, la caracterització del senyoriu, o les transformacions econòmiques lligades a les relacions entre camp i ciutat, per anomenar algunes que pertoquen el medievalisme. Aquesta història de Muria, acabada de compondre en 1985, les desconeix totalment, i retrotrau al lector a problemàtiques historiogràfiques dels primers anys vuitanta. L'obra pot ser aliena per si mateixa al pesant llast que suposen deu anys de demora editorial, però no s'en pot eixir il·lesa. Amb tot i això, aquestes consideracions mai deurien descoratjar els especialistes, que hi trobaran informacions novedoses i ben contrastades; i molt menys aquells que s'interessen per la història com a forma enriquidora d'omplir els moments d'oci.

José Mª Cruselles

CASTILLOS, TORRES Y FORTALEZAS DE LA COMUNIDAD VALENCIANA

Obra en fascicles, editada pel periòdic *Levante*.
València, 1995....

Director coordinador: Máximo Sánchez Jiménez.

Començada a editar en 1995, *Castillos, torres y fortalezas de la Comunidad Valenciana* és una obra en fascicles que encara està en procés de publicació, i, que al ritme actual d'edició, suposem que acabarà el pròxim any 1997. Tot i estar incompleta, la tractem aquí per tal com ja han aparegut els fascicles dedicats a la Marina Alta.

Diu Máximo Sánchez, director-coordinador, en el prefaci que l'obra naix amb l'esperança que el lector prenga consciència de la magnitud d'aquest patrimoni dels valencians per tal que pugua defensar-lo i recuperar-lo per a l'actual i posteriors generacions. En pàgines següents Elena Tendero, cap del departament de documentació del grup MSJ, comenta que han escorcollat en tots els inventaris sobre castells publicats o existents en diversos arxius, havent arplegat un cabal immens

de documentació que necessàriament han hagut de resumir. Per altra banda Luis Oller Laventana, cap de Historia y Geografía d'aquest grup empresarial, exposa que la intenció en publicar aquesta obra *no ha sido la de ofrecer un trabajo de investigación pura, y aunque se ha mantenido el espíritu de rigurosidad en todo lo posible, el principal ánimo ha sido el de mostrar de una manera exhaustiva esta parte importante de nuestro patrimonio cultural*. Comenta més endavant que *hemos intentado eliminar todas las suposiciones infundadas y los datos no contrastados*.

Aquestes declaracions de bones intencions al principi de la publicació ens feien albergar esperances de trobar-nos davant d'una obra que se'ns prometia rigorosa i completa sobre aquesta part del nostre patrimoni arquitectònic. Però a mesura que avançava la publicació ens adonàvem de l'escassetat de dades, quan no eren errònies les que apareixien davant dels nostres ulls, a més d'una descurança les més de les vegades de la toponímia genuïna dels llocs descrits. Això no obstant, esperàvem el catàleg dels monuments de la Marina Alta, per jutjar més de prop, i aquí hem de manifestar el nostre total desencantament davant les dades que s'han publicat. Ja des del primer moment en què es representa el mapa de monuments de la Marina Alta es detecten greus errors com es el fet d'assignar l'existència de castells al Poble Nou de Benitatxell o a la Vall d'Ebo, quan a cap d'aquests pobles no n'hi ha hagut mai.

Entre molts altres despropòsits, destacarem els que apareixen al fascicle 39 on es diu que *sabemos con certeza que en tiempos de Sertorio Xàbia ya era una plaza*

fortificada, quan de sobra és conegut que sols al segle XIII apareixen les primeres notícies sobre aquesta població (l'error "de bulto" de 1400 anys no és despreciable!). En el fascicle 40 s'afirma que la fortalesa de Moraira (que es troba junt a la mateixa població) està situada al cap d'Or i es va alçar al segle XVI; segurament quan van fer la fotografia d'aquest monument no sabien on es trobaven (amb tota seguretat no era al Cap d'Or). Desconeixen els autors també que aquesta fortalesa va ser alçada al segle XVIII, no dos-cents anys abans, com diu el text (sols havien d'haver consultat el *Catàleg de Monumentos de la Comunitat Valenciana*). Pel que fa a la torre de guaita del Cap d'Or se'ns diu que *está parcialmente desmochada [...](Su difícil acceso hace que, en principio, no esté prevista su restauración*. No saben els autors que aquesta torre va ser restaurada totalment a 1991, notícia que desconeixen per complet; el més greu del cas és que el text predit va acompanyat d'una foto recent de la torre, i per tant, restaurada.

Tampoc molts topònims de la comarca han eixit ben parats, així el castell de les Atzavares és *Azabras*, Calp sempre és *Calpe*, el Verger és *Vergel*, etc.

Per totes aquestes circumstàncies negatives creiem que no s'ha de prendre aquesta obra com un model a seguir per la seua falta de rigorositat i serietat. Cal anar amb peus de plom abans de creure's moltes de les notícies que hi apareixen i s'han de contrastar les dades alegrement presentades. No es poden publicar obres com aquesta solament amb la sana intenció de conscienciar la gent sobre la importància del nostre patrimoni.

Joan Ivars Cervera

INSTITUT D'ESTUDIS COMARCALS DE LA MARINA ALTA

Ompliu-la amb lletres majúscules i envieu-la a l'INSTITUT D'ESTUDIS COMARCALS MARINA ALTA
Apartat de Correus 106 - Tel. 576 02 04 - 03750 PEDREGUER

Nom i Cognoms _____

Adreça _____

C.P. _____ Població _____

Professió _____ Telèfons _____

Data de naixement _____ D.N.I. _____

Demane associar-me a l'Institut d'Estudis Comarcals de la Marina Alta i em compromet a satisfer una quota de:

O la quota que approve l'Assamblea General de socis, i que pagaré per domiciliació bancària.

Data _____

Entitat _____ Adreça _____

Agència n.º _____ Compte n.º _____

C.P. _____ Població _____

Estimats senyors:

Us agrairé que, a partir d'avui i fins nova ordre, atengueu els rebuts que vos presente l'Institut d'Estudis Comarcals de la Marina Alta.

Signatura,

S'acabà d'estampar
el dia de sant Martí de l'any 1996.

